

Ријеч Пиве

Плужине, година VI, број 49/50, мај/јун 2021. Бесплатан примјерак

Фото: Желько Шапурић

**ПРЕДСЈЕДНИК СКУПШТИНЕ
ОПШТИНЕ ПЕТАР МИТРИЋ ЗА „РИЈЕЧ ПИВЕ“**

**Радимо све да би побољшали
квалитет живота суграђана**

СТРАНЕ 4 - 7

Производе све што им је потребно

СТРАНЕ 12 - 15

Бата је родила Пивљанка

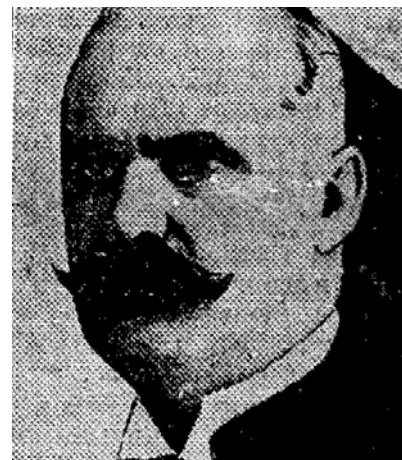
СТРАНЕ 18 - 19

Још једна успјешна генерација матураната

СТРАНЕ 10 - 11

Сваки помен о богумилима у народу изгубљен

СТРАНА 24 - 27

ИМПРЕСУМ

Министарство културе Црне горе у Евиденцији медија под редним бројем 778. од 7. 10. 2016. године уписало је штампани медиј „Ријеч Пиве“ чији је оснивач издавачко предузеће “Наша Пива” д.о.о. Лист је подржан од Министарства културе.

Главни и одговорни уредник:
Радмило Тадић

Уређивачки одбор:
др Раденко Пејовић, др Златко Булић, Наташа Лучић,
Миленко Мишко Мићановић, Мироје Вуковић, Жељко Шапурић

e-mail: rijec.pive@gmail.com

УМЈЕСТО УВОДНИКА ЗАШТО ВОЛИМ ПИВУ

Пише: Биљана Брашњо, новинар

Када сам 1993. године због школовања и посла напустила свој завичај, моја дивна Пљевља, дуго сам тражила слично парче неба, топла села и људе са лијепом и искреном ријечју. Не, не жалим се на Никшић, али ме ни након свих ових година живота у том граду сунце није обгрлило тако као оног тренутка када сам први пут дошла у Пиву.

Мој сусрет са њом те 2002. године у Долима памтићу, како због туге коју ћу заувјек осјећати, тако и због срџбе на саму себе што се нисам потрудила да сазнам, али и на све моје учитеље што ме нису научили да у близини мојих Пљеваља, са друге стране Дурмитора и ријеке Таре има мог народа који је сурово платио због свог имена.

Од тада су сусрети са Пивом били чешћи и сваком сам се радовала јер сам у њој пронашла дио мог завичаја, прелијепа села и дивне људе отворена срца и врата својих домо-

ва у којима сам увијек била добродошла. Истина, било је по некад и мало љутње због неоговорности неких „одговорних“, али би то кратко трајало, мирили су нас Дурмитор и Тара, иста судбина и иста слобода коју имамо, а на којој нам, сигурна сам, данас завиде многи. Плакала сам ја у Пиви и од среће, од прелијепог призора на мјесту гдје она „плава и плитка“ јурећи кроз планине са нашом Таром рађа Дрину, и 2019. када је освештана обновљена задужбина Стефана Вукчића Косаче у Заграђу, и сваки пут кад осјетим мирис тамјана у Успењском манастиру у којем сам пронашла светињу пљеваљске Свете Тројице. Радовала сам се и радујем сваком новом пројекту у Пиви, подухвату да се очува село, развије туризам, а зашто-зато што волим Пиву и то нико ко ме иоле познаје не треба да ме пита јер да нисам Пљевљанка, сигурно бих била Пивљанка.

ПРЕДСЈЕДНИК СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ ПЕТАР МИТРИЋ ЗА „РИЈЕЧ ПИВЕ“

Радимо све да би побољшали квалитет живота суграђана

Кроз имплементацију бројних усвојених Одлука, без обзира на тежак период, настављамо да радимо на плану изградње и развоја наше општине, побољшавамо путну инфраструктуру, водоснабдијевање, унапређење пољопривредне производње, чиме директно побољшавамо квалитет живота наших суграђана – казао је за „Ријеч Пиве“ редсједник СО Плужине Петар Митрић.

Он наглашава да је путна инфраструктура основни потенцијал развоја општине, па је зато приоритетно одређење локалне управе

годинама била изградња, реконструкција и асфалтирање локалних путева.

-У току је спровођење јавне набавке за асфалтирање локалних путева и јавне набавке радова на пресвлачењу асфалтног застора у улици Баја Пивљанина од сквера до хангара и од моста на Буковици до моста на Врбници – казао је Митрић.

Према његовим ријечима, Општина ће наставити да доноси мјере подстицаја за развоја пољопривреде и рурални развој због стварања услова за бољи живот и задржавање

ДУГОРОЧАН РАЗВОЈ

-Стратешким одређењима Општине Плужине дефинисани су циљеви дугорочног друштвеног и економског развоја општине, те дефинисане конкретне мјере за рјешавање развојних проблема и спровођење реформи. Зато сам сигуран да ћемо и у наредном периоду наставити са доношењем и примјеном одлука које ће заједно са постојећим мјерама и подстицајима дати још боље резултате на развоју Пиве – оцијенио је Митрић.

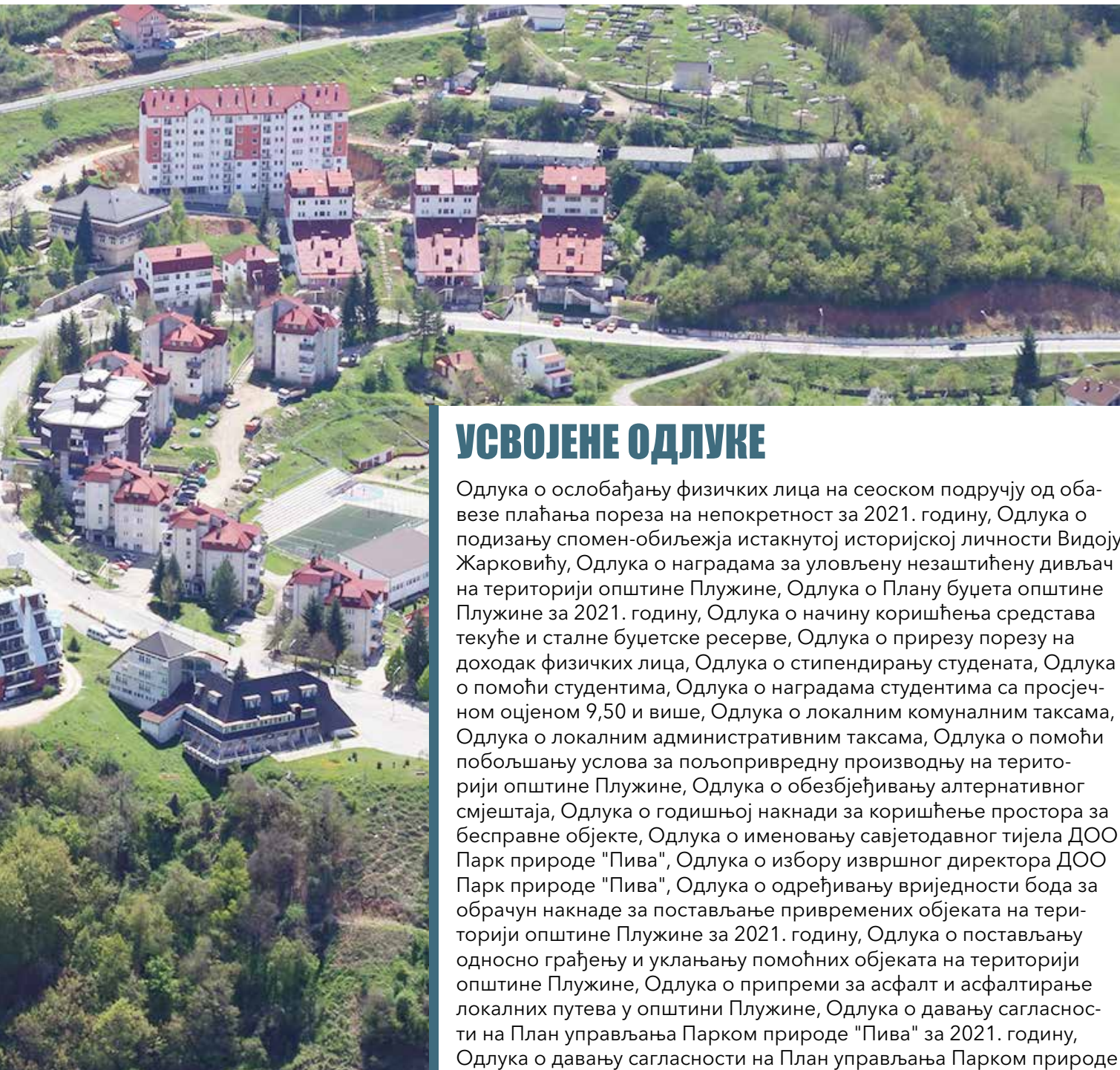
Фото: Парк природе "Пива"

становништва на сеоском подручју.

-У ту сврху бих издвојио Одлуку о ослобађању физичких лица на сеоском подручју од обавезе плаћања пореза на непокретност, Одлуку о помоћи побољшању услова за пољопривредну производњу на територији општине Плујине, Одлуку о подршци осигурања сточног фонда и Одлуку о подршци прераде млијека на пољопривредном газдинству – рекао је Митрић додајући да локална управа наставља са примјеном ранијих одлука, „које

ПАНДЕМИЈА ЛАНИ ДЕСЕТКОВАЛА ТУРИЗАМ

Како у читавом свијету, тако и у нашој општини утицај пандемије проузроковане корона вирусом је изузетно велики. Све то се негативно одразило нарочито на туризам као важну привредну грану и битан фактор економског развоја. Довољно је само рећи да је прошле године број гостију за скоро 90 % мањи у односу на 2019. годину. То је имало негативан утицај на финансијске приходе радника у туризму и значајан пад запослености. Ове године је знатно боље стање што се тиче туризма у Пиви, а ми ћемо наставити улагања у развој туристичке инфраструктуре.

УСВОЈЕНЕ ОДЛУКЕ

Одлука о ослобађању физичких лица на сеоском подручју од обавезе плаћања пореза на непокретност за 2021. годину, Одлука о подизању спомен-обилежја истакнутој историјској личности Видоју Жарковићу, Одлука о наградама за уловљену незаштићену дивљач на територији општине Плужине, Одлука о Плану буџета општине Плужине за 2021. годину, Одлука о начину коришћења средстава текуће и сталне буџетске ресерве, Одлука о прирезу порезу на доходак физичких лица, Одлука о стипендирању студената, Одлука о помоћи студентима, Одлука о наградама студентима са просјечном оцјеном 9,50 и више, Одлука о локалним комуналним таксама, Одлука о локалним административним таксама, Одлука о помоћи побољшању услова за пољопривредну производњу на територији општине Плужине, Одлука о обезбјеђивању алтернативног смјештаја, Одлука о годишњој накнади за коришћење простора за бесправне објекте, Одлука о именовању савјетодавног тијела ДОО Парк природе "Пива", Одлука о избору извршног директора ДОО Парк природе "Пива", Одлука о одређивању вриједности бода за обрачун накнаде за постављање привремених објеката на територији општине Плужине за 2021. годину, Одлука о постављању односно грађењу и уклањању помоћних објеката на територији општине Плужине, Одлука о припреми за асфалт и асфалтирање локалних путева у општини Плужине, Одлука о давању сагласности на План управљања Парком природе "Пива" за 2021. годину, Одлука о давању сагласности на План управљања Парком природе "Пива" за период 2021.-2025. године, Одлука о накнади за комунално опремање грађевинског земљишта и Одлука о накнади за урбану санацију.

поред побољшања квалитета живота имају за циљ и спречавање иселавања становништва“.

-Ту су Одлука о помоћи за новорођено дијете, Одлука о накнади за незапослене породиље, Одлука о финансирању приправника. Помажемо и у финансирању екскурзија матураната, полуматурских екскурзија, излета, прослава матуре и полуматуре – рекао је Митрић.

Као и претходних година и ове школске године локална управа обезбиједила је школске учбени-

ке за све ученике основних школа са територије општине Плужине, као и школске торбе за ђаке прваке. Као и раније, додијељене су награде добитницима дипломе Луча и ученицима који су освојили једно од прва три мјеста на олимпијади знања, државним такмичењима знања и спортским државним такмичењима.

Још једна изузетно хумана акција

локалне управе је помоћ у суфинансирању трошкова оплодне уз помоћ асистираних репродуктивних технологија (вантјелесна оплодна).

Митрић поручује да Општина настављамо да помаже развој спорта кроз финансирање школа фудбала, кошарке, карате, пливања, скијања, те да финансира и организујемо многобројне културне манифестације.

Уз Борка и Горанка

Након медвједа Борка, на територији Национални парк Дурмитор ухваћен је овог лета и обиљежен ради телеметријског праћења још један медвјед. У питању је млада дама тешка свега 75 килограма која још увек није имала потомство. Како је ово прва женка медвједа која се прати у научне сврхе

у Црној Гори, дали смо јој име Горанка - наведено је на Фејзбук страници Центра за заштиту и проучавање птица.

Подсјећамо, Борко је због праћења ухваћен у замку почетком октобра прошле године од када се прати његово кретање. Из зимског сна пробудио се на Богојављење, односно 7. априла.

Ајкуле у Пивском језеру

Црногорски ватерполисти у завршној фази припрема за Олимпијске игре у Токију. Тренирали су на базену у Никшићу, а један дан су издвојили за тренинг на Пивском језеру.

-Ватерполисти Црне Горе још једно слободно пријеподне искористили су да проведу заједно у љепотама наше државе! Сјајна атмосфера је међу "ајкулама" и са нестрпљењем се чека старт Олимпијских игара - објављено је из Ватерполо савеза.

Парк природе "Пива" је заједно са својим партнерима Јавним предузећем за управљање морским добром Црне Горе и Образовним Центром Плужине аплицирао на конкурс Програма грантова за заштићена подручја са пројектом "Подизање свијести о вриједностима и значају здравља и заштићених подручја". Пројекат је позитивно оцијењен и закључен је Уговор о донацији са НВО Паркови-ма Динарида - Мрежа заштићених подручја Динарида. Трајање пројекта је шест мјесеци. Почетак реализације пројекта је мај 2021.године, а укупна вриједност 9.951,00 еуро.

Општи циљ пројекта је побољшање сарадње са едукативним институцијама и локалном заједницом кроз побољшану и бољу интеракцију увођењем новог туристичког производа. Специфични циљеви пројекта су: подизање нивоа свијести локалне заједнице, дјече и туриста о значају и вриједностима здравља и заштићених подручја кроз развој едукативно спортске - пјешачке стазе Здравља; побољшање нивоа сарадње између Парка природе "Пива" и Образовног Центра Плужине кроз организацију радионице за дјецу о вриједностима и значају природе и очувања здравља; побољшање сарадње између Парка природе "Пива" и Јавног предузећа за управљање морским добром Црне Горе - управљача посебног резервата "Тиватска солила" кроз организацију презентације кружне едукативно-спортске стазе Здравља и организацију Базар догађаја и крос такмичења за дјецу Основне школе "Бранко Бринић" из Радовића.

Једна од кључних активности пројекта је изградња спортско-пјешачке стазе Здравља која ће бити посвећена управо здрављу, а која ће имати ефекта на развој свијести код становништва колико је значајно бити активан (одмориште са клупама и столом, информативно-едукативне табле, клупе, табле са вјежбама, табле са подацима о пружаоцима туристичких и угоститељских услуга који се налазе у близини Стазе, инфо табле на Браје-

СТАЗА ЗДРАВЉА

вом писму, клацкалице, љуљашке). Стаза Здравља је прва таква стаза у Плужинама и примјер добре праксе за остала заштићена подручја. С обзиром на то да је стаза посвећена здрављу, на један нови начин подстицаће кориснике да поред саме шетње раде и одређене вјежбе како би и сама активност била потпунија, а сам корисник задовољнији.

На самој стази ће на одређеним мјестима, цијелом дужином, бити постављени знакови са вјежбама које би требало на тим мјестима да се ураде. Знак ће се састојати од слике која показује на који начин се

ради вјежба, текстуалним описом исте, као и за шта та вјежба користи. Обзиром да стаза има широку употребу биће прилагођена свима, односно онима са слабијом кондицијом, као и онима који су у бољој физичкој кондицији. Корисници Стазе ће бити и дјеца па је пројектом предвиђен да се направи кутак за игру прављењем и постаљањем љуљашки и клацкалица.

Почетак стазе је у кањону ријеке Сушице, у селу Недајно, на мјесту са најљепшим видиковцима. Стаза од Недајног иде кроз шумски комплекс Милогора. Људи са бољом

физичком кондицијом ће користити Стазу која иде на врх Милогоре (Љељењак), а за особе са слабијом кондицијом стаза се спушта кроз кањон и враћа на почетну локацију.

Програм грантова за заштићена подручја спроводи се у оквиру Програма «Заштићена подручја за природу и људе ИИ, 2019-2022» који имплементира WWФ Адриа у партнерству са Парковима Динарида – мрежом заштићених подручја Динарида и другим партнерима из региона Динарског лука. Програм финансира Сида- Шведска агенција за међународни развој и сарадњу.

Још једна успјешна генерација матураната

Ове школске године још једна генерација ученика гимназије и средње стручне школе – техничар продаје и продавач - трећи степен, из Плужина успјешно је завршила средњошколско образовање. Пивско школство ће их памтити као једну изузетну генерацију дивних младих људи, генерацију која је васпитањем, односом према обавезама и постигнутим резултатима заслужила епитет једне од бољих генерација у богатој историји пивског школства. Може се са задовољством констатовати да су и у условима пандемије изазване вирусом Ковид 19 која траје више од годину дана показали зрелост и одлучност да своје школске обавезе извршавају на вријеме предано и темељито.

-Поред редовних, свакодневних школских обавеза, нијесу изостале ни бројне ваннаставне активности као што су учешће у приредбама и прославама, учешће у данима поезије и спорта, учешће на радионицама, разним пројектима и презентацијама и сарадња са локалном заједницом. Подсјећамо да су 5.маја поводом Дана Образовног центра матуранти гимназије и стручне школе са својим професорима и у сарадњи са локалном управом и

Парком природе засадили 522 саднице у знак сјећања на 522 жртве фашистичког терора у Долима – казао је директор Образовног центра Никола Аграновић, додајући да је на тај начин „ наша установа учествује

Парком природе засадили 522 саднице у знак сјећања на 522 жртве фашистичког терора у Долима – казао је директор Образовног центра Никола Аграновић, додајући да је на тај начин „ наша установа учествује

у очувању културно – историјских споменика и с пијететом се односи према жртвама фашистичког терора и тиме ученици усвајају образац понашања који доприноси очувању баштине Црне Горе“.

Овогодишњу генерацију завршних разреда у Плужинама чине:

Гимназија :

Апрцовић (Спасоје) Иван
 Бакрач (Ненад) Гордана
 Благојевић (Микоња) Ива
 Ђаласан (Драган) Андрија
 Ђаласан (Здравка) Наташа
 Добриловић (Сава) Милица
 Дринчић (Милорад) Ана
 Дубљевић (Драган) Данијела
 Ђођић (Милован) Тамара
 Ђођић (Милован) Тина
 Ђођић (Миливоје) Василије
 Кнежевић (Душко) Милан
 Кулић (Момир) Јована
 Кулић (Радисав) Сара
 Вуковић (Тадија) Дијана
 Одјељенски старјешина
 Симуновић Јасна

Техничар продаје :

Апрцовић (Раде) Љубо
 Дубљевић (Драган) Радован
 Лучић (Жељко) Бојан
 Мићановић (Драгутин) Јована
 Митрић (Вукадин) Небојша
 Недић (Сава) Милка
 Пантовић (Мирко) Филип
 Пејовић (Здравко) Милојко
 Одјељенски старјешина:
 Рудовић Марина

Продавач:

Ђођић (Милован) Јово
 Јоковић (Веселко) Ивана
 Кецојевић (Миливоје) Марко
 Кулић (Момир) Милорад
 Љешевић (Веселин) Данијела
 Недић (Лука) Игор
 Симуновић (Миленко) Жељко
 Шкиљевић (Анђелко) Далибор
 Одјељенски старјешина:
 Ђаласан Бранка

Добитници дипломе ЛУЧА 1: Благојевић (Микоња) Ива и ЛУЧА 2 : Кулић (Радислав) Сара.

Полуматуранти

Џицмил (Стојан) Милица
 Ђаласан (Велибор) Стефан
 Додеровић (Жарко) Милан
 Дринчић (Милорад) Милена
 Дубљевић (Миомир) Андријана
 Гаговић (Веселин) Неда
 Гутовић (Симо) Сања
 Јововић (Миломир) Александра
 Кнежевић (Душко) Милош
 Маловић (Славко) Моника
 Митрић (Ђоко) Милена
 Ружић (Веселин) Василије
 Симуновић (Данко) Страхинја
 Шимун (Видомир) Данијела
 Васовић (Рајко) Душко
 Врачар (Ранко) Милан
 Вуковић (Мирко) Татјана
 Жарковић (Ненад) Марко

Добитник дипломе „Луча“ је Ружић (Веселина) Василије.

У СТОЦУ НА ИМАЊУ
НОВА И ВЕЛИКЕ ЦИЦМИЛ

Производе све што им је потребно

Доњи Столац

И овог прољећа Ново Цицмил је своје мало стадо дотјерао из Никшића на Столац, гдје планира остати до касне јесе-ни. Овај вриједни пензионер враћа се сваке године у родни Столац гдје, како каже, проводи прелијепе пен-

зионерске дане, са супругом Великом, бринући и козама, свињама, кокошкама, башти и у свему томе ужива.

Ново је на ђедовини подигао кућу у којој га затичемо док са старим пријатељом и комшијом из сусједног

Смријечна Рајком Тадићем евоцира успомене на некадашња времена. И Рајко је пензионер, али већ десетак година стално је у Смријечну гдје и зимује без намјере да се врати у Подгорицу, гдје је зарадио пензију.

Оба кажу да завичај не би мијења-

ли ни за шта на свијету и да им је тамо гдје су рођени много љепше него у градовима у којима су провели радни вијек.

И Новова супруга Велика сагласна је да је боравак на Стоцу право уживање и тврди да јој је много љепше

да вријеме проводи на свом имању и да се ту осјећа боље него у хотелу са пет звјездица на приморју.

–Од свакодневних намирница ми купујемо само уље, брашно, кафу, шећер и со. Све остало произведемо овдје – џемове, сокове, јаја, месо и

све је здраво и укусно.

Прошле године да нијесу наши синови долазили и постепено одвозили све што смо произвели требао би нам камион да се у јесен вратимо са зимницом у Никшић – каже Велика, додајући да такви приходи изискују

Рајко Тадић и Ново Цицмил испред Новове куће у Доњем Стоцу

велики рад, али доносе и велику корист.

Ови вриједни људи својим примјером показују да Пивљанима

завичај не мора бити само мјесто за одмор током љетних жега у градовима и да обнова имања нуди велике могућности. Упркос томе, много

је запуштених имања широм Пиве, па тако и у Смријечну и Стоцу, чији власници не знају или не желе да искористе те могућности.

СВИ СУ ЦИЦМИЛИ СА СТОЦА

И овај сусрет био је прилика да се пријатељи присјете дјетињства у Пиви, али и предања која су слушали од својих старих.

Ново прича да су по предању Цицмили у Пиву доселили из Грбља.

-Тамо је, наводно, један поп, родоначелик Цицмила у свађи убио фратра и побјегао у Пиву. Земљу у Стоцу дали су му кнежеви Јован Тадић и Лалош Ниношевић, а његов задатак је бо да са синовима чува мост под Пресјеком од најезде Турака - каже Ново, додајући да сви Цицмили воде поријекло са Стоца.

Он каже да је поријекло ријечи Цицмил још дилема, те да се када се латинцом напише то презиме дибија неки римски број, какав постоји наводно на некој цркви у Грбљу.

ТРАВА ИВА

Велика тврди да је цијели Столац и околина пун љековитог биља разних врста, које може бити превентива или лијек за многе болести. Сагласан је и Рајко, трдећи да само у огради око његове куће у Смријечну расте на десетине љековитих трава.

Ново се сјетио и приче из дјетињства, када се његов отац Војин једног прољећа разболио.

-Војин није могао ништа да ради од тешких тегоба, само је помало ишао да чува стоку. Тако болестан, негдје на Горњем Стоцу, док је одмарао зачуо је људски глас који му каже: Лијек је пред тобом у ливади. Убрао је биље које је било пред њим и касније кувао чај. То је била трава Ива која је тако добро дјеловала на његово здравље да се убрзо вратио редовним и тешким пословима на имању. Ни-када више није имао тегобе које су га задесиле тог прољећа - каже Ново.

ВОДОВОД

Захваљујући Општини, житељи Горњег Стоца добиће боље водоснабдијевање. Као што је Ријеч Пиве раније објавила, на Горњем Стоцу нићи ће црква, а почела је и градња водовода. Најприје је циљ био да се вода доведе до будуће цркве, али си челници-Општине одлучили да финансирају радове послѣ којих ће и сва домаћинства на Горњем Стоцу имати квалитетно водоснабдијевање.

А Ново и Рајко добро памте и другачија времена - седамдесете године прошлог вијека је Столац имао више од двадесет, а Смријечно више од педесет сталних дмаћинстава. Љети би тај број бивао још већи.

-Сјећам се да су се негдје до почетка осамдесетих година у Смријечну сваке суботе одржавале игранке на које је долазила омладина из свих околних села. Нема више ни некада великог илинданског вашара на Муратовици, послѣ којег је дом у Смријечну био тијесан да би на игранку примио сву омладину из Пиве, али и из Голије и гатачких

села и других крајева која је жељела традиционално дружење уз старе пјесме и игре.

Данашње вријеме донијело је много промјена, али чини се да потомци Пивљана расути широм Црне Горе, Балкана и Европе, више немају од кога чути како се некада живјело и веселило.

Наду да Пива неће занавијек остати подрује расељавања нажалост сада нам дају само ријетки предузимљиви пензионери, који су још у пуној снази, обнављајући прађедовска имања у завичају поново пронашли себе...

О томе свједоче и подаци о расељавању - у Стоцу се ове зиме вијорило само пет димова, а у Смријечну дванаест.

Тринаестојулски вашар у Старим Плужинама

ФОТОГРАФИЈА ИЗ ЛЕГАТА МИЛУНА ТАДИЋА

У НИКШИЋУ ЈЕ ОДРЖАН МЕМОРИЈАЛНИ ШАХОВСКИ
ТУРНИР „ВЛАДИМИР-БАТО КОНТИЋ“.

БАТА ЈЕ РОДИЛА ПИВЉАНКА

Пише: Павле Пажо Гломазић

Уз учешће 22 шахиста у априлу у Никшићу је одржан меморијални турнир у знак сјећања на Владимира Бата Контића. Мој брат од тетке је рођен 16. маја 1970. године у Никшићу, а настрадао под веома чудним околностима 25. априла 1990. године. Родила га је Ковиљка – Беба Контић, рођена Бакрач, са Горанска.

На Жабљаку 1984. године постаје пионирски првак Црне Горе. У Белој Цркви 1985. године пионирски првак Југославије. Поново у Белој Цркви 1988. године – омладински првак Југославије. Затим, четврти на првенству Европе и шести на првенству свијета 1986. године. Бато није постао свјетска класа само зато што није имао времена.

Много је суза проливиено тог априла 1990. године и свих априла до данас. Његови мајка Ковиљка – Беба, отац Чедомир, брат Ђорђевић и сестра Милка – Сека, али и сви ми, шира родбина, па и шахисти Ник-

шића и широм Црне Горе и Југославије. „Нико не долази, нико не одлази, ништа се не дешава“, понавља се као ехо годинама.

„Био је најмлађи у нашем друштву, али најбољи, имао је осмијех који разоружава и поглед пун топлине и љубави. Играо је одлично фудбал

и стони тенис и био увијек спреман да духовито одговори, да умјесто јалове расправе нешто цитира, отпјевуши (не брини, не брини, јелени умиру сами)“, казао је у свом тексту „Вјечити сјај звијезде“ Батов друг и шаховски велемајстор Боро Миљанић.

ПРОБЛЕМИ:

Сарић - Контић. Црни игра и добија.

Јелен - Контић. Црни игра и добија.

Контић - Олбрих. Бијели игра и добија.

Решења у следећем броју.

Љепота љепоте

Последњи турнир Владимир Бато Контић, одиграо је у Паризу. Изузетно је лијепа и издвја се победа против Жила Андруеа, занимљиве личности, чији је отац Жан Клод Андруе био један од најбољих рели возача седамдесетих година прошлог вијека. Партију преносимо са коментаром велемајстора Драгутина Шаховића.

1.e4 ц5 2.Сф3 д6 3.д4 цхд4 4.С:д4 Сф6 5.Сц3 е6 6.Ле2 Ле7 7.0-0 а6

Андруе овдје може одмах да рокира, али он се одлучује за комбинацију два система, али и развој догађаја ће показати да није добро проникао у тајне Сицилијанске одбране.

8.ф4 Дц7 9.Ле3 65

Упутније је било рокирати 10.Лф3 Л67 11.e5 д:е5 12.Л:67 Д:67 13.ф:е5 Сфд7

Послије 13... Сд5 14. Дф3 би било довољно за предност 14. Дг4

У томе је невоља црног. Не може се рокирати јер након 15. Лх6 пада квалитет

14... г6 (дијаграм) 15.С:е6!

Стекли су се сви услови за жртву - црни краљ у центру и заосталост у развоју, па Владимир Кон-

Позиција након 14 потеза

дар за комбинације.

15... ф:е6 16. Д:е6 Кд8

Пријетило је Сд5. Било како било, црни се морао одлучити на 16... Дц6

17.Сд5

Послије овог потеза црни је беспомоћан. Ако 17... Сц6 18. Тад1 и нема одбране од вишеструких пријетњи.

17... Те8 18.С:е7 Т:е7 19.Лг5 Д66+

Црни се некако спашава од мата, али је завршница изгубљена. Бијели већ има два пјешака више, освојиће и трећег, па се црне фигуре не могу супроставити бијелом топу.

20.Д:66+ С:66 21.Тф7 Сц6 22.Л:е7+ С:е7 23.Тд1+ Ке8 24.Т:х7

УСПЈЕХ НАШИХ СЈАЈНИХ МЛАДИЋА

„Бајо Пивљанин“ други на крају лигашког дијела

Велику зрелост, знање и храброст показали су наши сјајни младићи током цијелог такмичања у фудзалу, а титула првака измакла им је у последњим мечевима. Први су били на крају јесењег дијела лиге, а прво мјесто измакло им је у плеј офу, када су изгубили два меча од „Титограда“.

Из клуба су саопштили да велику захвалност за подршку дугују Општини Плужине, Парку природе Пива и МНЕ Врбница.

-Емоције су помијешане. Када изгубите финале, логично је да сте разочарани, али с друге стране остварили смо изузетан успјех у лиги која има сјајних тимова и играча. Знамо да ови момци могу много и надамо се да ћемо их задржати на окупу и припремити за следећ сезону у коју улатзимо са највишим циљевима. Надамо се даљој сарадњи са Општином, Парком природе и МНЕ Врбница, који су нам током такмичења били снажна подршка – саопштили су из клуба.

НБА звијезда на одмору у Пиви

Звијезда НБА лиге Никола Јокић, који је један од, тренутно, најинтересантнијих кошаркаша планете на одмору је током јуна боравио и у Пиви.

Јокић је једну ноћ и преспавао на

Трновачком језеру, што је медијима потврдио и Петар Ђаласан, задужен за маркетинг у Парку природе Пива.

–Јокић је био у нашем Парку природе и сигурно му је било лијепо

чим је одлучио и да преспава овдје. Дошао је из правца Босне и Херцеговине и провео извјесно вријеме у плужинској општини, а како чујем одушевљен је природним љепотама нашег краја - казао је Ђаласан.

ЗАВИЧАЈ

Мој Завичај су Сињачка брда
И Горанско, село што
Сунце смијехом љуби
И зора дурмиторска бијела
Мој завичај је Варда и
Ковиоц горди
И ноћни сумрак у
ком се видик губи
Пашњаци, потоци, шуме и ријеке
Мој завичај је Црна Гора цијела

Мој Завичај је Србија
Набрекла у роду плодна и лијепа
Сваки крај гдје се са
три прста крсти
И свака стопа по којој Србин ходи
И слави слава од памтиввијека
Уз славски колач, свијећу и жито
Гдје се причешћује и пост пости

Мој Завичај је планета цијела
Све земље блиске и далеке
Уљуљкане у миру и љубави
Сва мора и океани
Саване, пустиње, тундре и степе
Масиви Анда и Килиманџара
И свод небески плави

Мој Завичај је Човјек
Црни, жути и бијели
Птица свака што
полијеће из гнијезда
И на крилима носи мир
Све што се креће и живи,
Свијет цијели
Мој Завичај је космос прозирни
И златни ројеви звијезда

НЕ ОСТАВЉАЈ
ЗАБОРАВУ

Не остављај забраву
да са тобом господари
Заборав је, неко рече,
умирање тихо срца
Памти добро подсећај се
Не препуштај да ти време
Из сећања брише ствари
Да у тами душа грца.

Није живот дуг толико
У прошлост се читав свео

МИРОСЛАВ МИШО БАКРАЧ

Рођен 1940. године у селу Горанско, Стара Српска Херцеговина. Пише поезију и прозу. Објавио је: Родослов братства Бакрача; Казивања ђеда Анта (роман); Десило ми се кобајаги (хумористичке приче); Моји војнички дани (сећања); Пјесма призвана кишом (песме); Пивске приче (приче); Частослов (записи); Лудило (роман); Завичајне ведрине и маглуштине (Записи уз јутарњу кафу – песме); Глосаријум 77 (глосе); Десило ми се кобајаги (збирка вицева, досетки и шала) Глосаријум 2 (глосе, епиграми и песме). На измаку (песме); Монографија УП „Чегар“ Ниш, Монографија ДНСТС Ниш.

Један је од оснивача Удружења писаца „Чегар“ Ниш и његов почасни доживотни председник. Уредник је часописа СРЕТАЊА.

Уредио је више зборника поезије: Чегарске зоре (поводом 5. годишњице УП „Чегар“ Ниш); Сећање на Бранка (поводом 60. годишњице смрти Бранка Миљковића); Моћ ватре (зборник љубавне поезије); Нишки песнички венац (поезија нишких песника) Под овим знаком побеђујем (зборник духовне поезије поводом 1700 година Миланског едикта). Саборник (родољубива поезија поводом 100. год. од завршетка 1. светског рата). Члан СКОР-а. Члан Удружења књижевника Србије.

Садашњост су кратки трени
Будућност је списак нада
Зато прошлост памтит треба
У прошлости је живот цео.

Окрени се иза себе,
ту је видик од живота
Све су нити исплетене
У тканицу разних боја
Зато памти прошле трене, нека

машта конце мота
Нек те стално прате слике
Прохујалих перивоја

Сво богатство које имаш
Знање, радост, друге ствари...
Стекао си у прошлости
Све то чувај, добро памти
Опири се забраву
Не дај да с тобом господари.

СВАКИ ПОМЕН О БОГУМИЛИМА У НАРОДУ ИЗГУБЉЕН

СВЕТОЗАР ТОМИЋ

СВЕТОЗАР ТОМИЋ: ПИВА И ПИВЉАНИ (11)

Професор, историчар, етнограф и географ Светозар Томић (1872-1954) својом интердисциплинарном студијом „Пива и Пивљани“, која је у издању САНУ промовисана 1949. године, дао је огроман научни допринос за наш крај. Из те студије у неколико наставака објавићемо изводе из њеног посебног дијела који је посвећен насељима и породицама у Жупи и на Планини. Ријеч је о истраживањима које је овај научник објавио прије Другог свјетског рата, боравећи у Пиви и проучавајући литературу

Од старина у Пиви вреди поменути ове трагове ранијих насеља: стара гробља (мраморје), гомиле, градине, црквешта и манастир.

Стара гробља

Народ их често зове "мраморје". Њих има на много места у Пиви. Има их много више но у Дробњаку, сигурно зато што је Пива, нарочито долина Пиве и Врбнице, много жупнија од Дробњака и што је била кроза сва времена насељенија од њега.

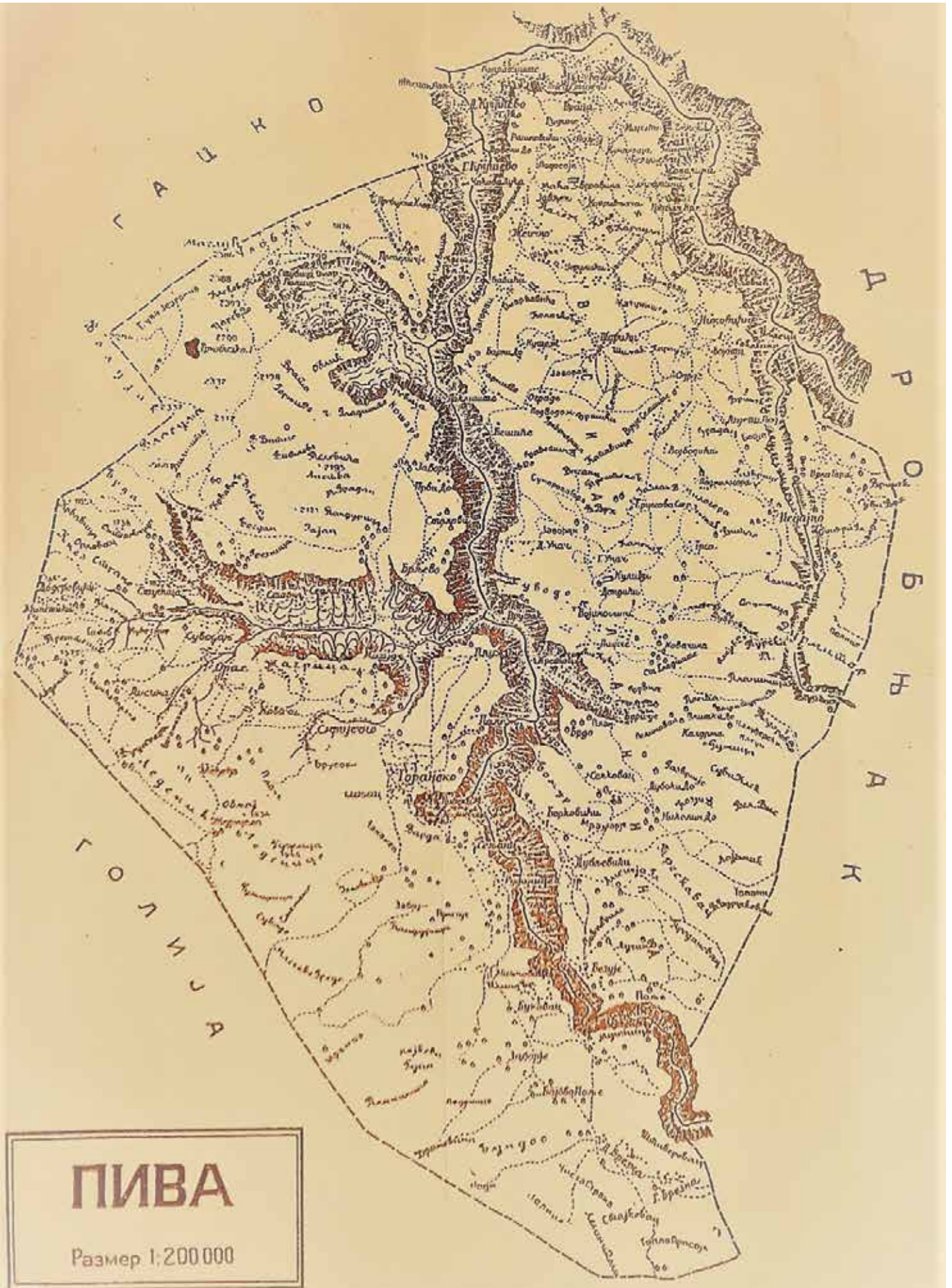
а) Стара гробља у Жупи. - На Доњим Брезницама налази се једно 30 старих гробова на једној облој главици више Стублине. Надгробне су плоче положене по земљи и до пола су у трави. Народ то гробље означава као "грчко", тј. као гробље оних становника, који су, веле, пре њих ту становали. На два од ових гробова су крстови (в. ск. 1). Надгробне плоче немају шара и нема ниједне да стоји усправљено. Кад би се те надгробне плоче испревртале, можда би се на њима, с друге стране, нашле још какве шаре или какви други знаци.

Има једно старо гробље у селу Буковцу. Мање има надгробних плоча но у Д. Брезнима, а отприлике су исте онакве као оне у Брезнима. Ове немају никаквих шара нити украса. Затим има по једно старо гробље на Бранову; ока села Смријечна; на Грацу; више села Будња; на Бари Гургурској (овде на једној плочи имају уклесане ножице, маказе, којима се овце стригу); код млина на Врбни-

ци у Плужинама. Сва су ова гробља мање више једнака: то су велике кречњачке плоче без икаквих шара и украса, растурене по земљи на каквом малом брдашцу, удаљеном од насеља по неколико стотина метара.

б) Стара гробља у Планини. Има старо гробље више Пирнога Дола. Ту има 12 лепих надгробних плоча, али без икаквих шара. Плоче су рађене и лепо отесане. Има иза Боричја 10 гробова са надгробним плочама неуређеним и простим. Има једно гробље у Кнеж-Долу на Горњој Јасени, високо у планини. Ово је гробље исто онако као оно у Борковића Катуну. Има једно гробље у Николином Долу и у Тодоровом Долу. Ово гробље у Тодоровом Долу народ зове "Грчко Гробље".

Старо гробље код цркве на Пишчу је врло интересантно. Оно је многобројније но и једно до сада поменуто. Приликом раскопавања овога гробља наишло се на нека стара црквешта. На темељима једног старог црквешта подигнута је и нова црква за Пишче и околину. Црква није велика и сва је озидана од камена из темеља тих црквешта и од надгробних плоча. Ово гробље на Пишчу је измешано: има старих гробова и гробова доцнијих (али ипак никако доцнијих од 350-400 година) са хришћанским ознакама. На старијим гробовима су плоче грубе, неизрађене и велике; доцнији гробови су лепши, плоче су им израђеније и на њима има уклесаних знакова од којих су једни пра-

ПИВА

Размер 1:200 000

ви крстови, а други личе на крсто-
ве. На једноме има прави крст (ск.
1). На другом има рељефно уклесан
мали мач. На трећем гробу, који
има облик крова од куће, има с чела
крст интересантног облика и на јед-
ној страни два крста истог облика.
На четвртном гробу има звезда шес-
топера и месец са, роговима (ск. 2)
окренут к њој. На петом гробу има
крст опет нарочитог облика. (ск. 3).

На шестом с леве стране плоче
има крст барелефу, док су ови први
сви рељефни. На седмом гробу ве-
лика је плоча - 2 x 11/2 м. са извесним
шарама (спирале) около и извес-
ним знаком чело главе. Приликом
прекопавања у овом старом гробљу
увек се налази по једна мала сребр-
на парица. А у једном гробу, на са-
мој ледини, у близини тога гробља,
нађено је 9 лобања, од којих су неке
биле са зубима а неке без зуба.

Најлепше је гробље, звано Мра-
морје, у Борковића Катуну. Овде
има 17 гробова на једној облој гла-
вици. Надгробне су плоче у облику
трапеза од тврдога кречњака, доста
лепо урађено и са шарама с лица
(ск. 4). Некада су плоче биле све
усправљене, тј. пободене на краћој
основици, због чега их народ и зове
мраморје, а данас стоји само још
једна усправљена. На једној од тих
плоча почео је неко да клеше крст,
па је оставио недовршено.[53] Ово
је гробље на висини од 1480 м. При-
ближно је на тој висини и гробље на
Бранову у Језерима, које народ та-
кође зове Мраморје.

Око Шћепан-Града (Сокола) има
много старих гробова. Поп Јово Ра-
довић из Д. Црквица причао ми је
да таквих старих гробова има мно-
го по шуми са стране Таре и да на
њима има неких натписа. Ја те пло-
че нисам гледао, али сам наишао
на југоисточној страни од града на
старо гробље са врло великим над-
гробним плочама. У једној групи
има 9 гробова, а међу њима је један
највећи и најлепши и на њему има
ћириловски натпис доста искварен.
У једном напису из Фоче, штампа-
ном у "Времену" 9 новембра 1933 го-
дине, помиње се овај гроб код града
Сокола на Шћепан-Пољу, и натпис
на њему. Натпис гласи: Божы и Пет-

ковъ (?) спомень Милошу(?) мој,
у раі преиде. Молю ви не попираі-
те (ме) мимоидући, ере сам {а био
како и вы а (вы) ћете быти како и ја
смертни.

Поставихъ билиг за живота а ис-
кахъ умрети у Соколу ... (12 слова
нечитко)... војводе Стипана, коы
ме почто (хровоіе (?)). А бе ніегов...
(или: а бе у ніегову службу)... у теш-
ко врем(е) в тешкой рати + Амин.

Овај је гроб доста добро очуван.
Натпис је на, њему са стране и са
нешто више труда и стрпљења могао
би се прочитати и потпуно разјасни-

ти. Гроб је доњим делом зарастао у
коров, а око њега је шума. Димензије
овога гроба по мерењу дописни-
ка из Фоче не подударају се у свему
са мојом мером. По дописниковом:
гроб је дугачак 2,36 м.; широк 1,16 м.,
а висок 0,96 м.; а по мојој мери гроб
је дугачак 2,41 м.; широк 1,19 м., а ви-
сок 0,91. Гроб је свакако из 15 века, и
то како изгледа" из доба, док је још
Стјепан Вукчић био војвода, дакле
пре 1448 године (сл. 15 у прил.).

Ова су стара гробља растурена по
целој Пиви, али их има много више
у селима која су постала на катуну-

ма и у Планини но у селима у Жупи. Једино од овога чине изузетак неколико гробова код Плужина и гробље око Сокола. Око гробља на Д. Брезнима и око гробља на Пишчу до пре 80 година није било никаквих насеља, а око гробаља у Планини и по катунима нема ни данас насеља. Настаје питање: чиме су се занимали ти становници чија су гробља на толиким висинама, где сурова зима траје најмање шест до седам месеци. То су били, бесумње, сточари, који су лети изјављивали овце на пашу на те планине, а с јесени их гонили у

хумније (топлије) пределе, као што су Умњаци доскора изгонили овце на летовање на Маглић и околне планине.

Данашњи Пивљани причају да су; ова гробља старија ; од садашњег пивског становништва и зато их зову: "Старо Гробље", ређе "Мраморје"[54] а само два зову "Грчко Гробље". Народ прича да су пре Срба у Пиви живели неки "Грци", који су због хладноће усред лета побегли низ Дрину и више се никада нису вратили.[55]

По обради надгробних плоча ова

се гробља могу поделити на старија и доцнија. Код старијих су надгробне плоче велике, грубе, необрађене и скоро без икаквих шара и украса. На тим плочама нема никаквих знакова хришћанства, те би се по томе могло веровати да су та гробља из времена пре но што су Срби примили хришћанство. Познија гробља имају надгробне плоче мало урађеније, многе су отесане и имају неке шаре; на некима има знакова хришћанства, тј. негде правих крстова а негде извесних шара које личе на крст. Та су гробља према томе из доба хришћанства, и бесумње хришћанска. Како пре Немањића тако и у немањићско доба Пива је била у саставу српских држава, а од крунисања Стјепана Твртка I за краља Србије и Босне припала је Босни и у њој се помиње град Соко на утоку Таре у Пиву. У времену Херцегова Стјепана. Пива је била у његовој држави, што доказују и многи називи (Шћебан Град, Шћебан-Поље, Ерцегове Стране, Сандаљеви Доли, Ерцегова Градина).

У власеничком крају у Босни има много оваквих гробља и народ их зове "Старо Гробље", "Мраморје", а највише "Богомилско Гробље". Питао сам једнога старијега свештеника, проту Матеју Поповића, из тога ; краја: откуда код вас тај назив "богомилско гробље", кад се нигде у нашој земљи та гробља не зову тако? Одговорио ми је: "То је од окупације, тј. откада су Коста Херман, Трухелка и други аустроугарски научници испитивали та гробља и том приликом по Рачком назвали их богомилским. То је народ прихватио и тако их данас обично зове, а међутим пре окупације нико није ни помињао какве богомиле у тим крајевима". Ровински, који је осамдесетих година прошлога века био у Пиви, описао је Пиву у своме великоме делу (Черногорија, књ. II, стр. 103), и вели: "у Пиви је било распрострањено богомилство, и за ово су докази многобројна мраморја, али је сваки спомен у народу о богомилима изгубљен". И заиста данас нико у Пиви не зна ништа о богомилима, нити их помиње, нити које од ових гробаља зове богомилским.

e-mail: rijec.pive@gmail.com

СА ГОСТОВАЊА КУД "ПИВА"
ПОДМЛАДАК У БУГАРСКОЈ